

İnsanın Kendi Kusurlarını Görmesi

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ ۖ لَا يَضُرُّكُمْ مِنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ ۚ

“Ey iman edenler! Siz kendinizi düzeltmeye bakın! Siz doğru yolda olduktan sonra sapanlar size zarar veremez.” (Maide,105)

طُوبَىٰ لِمَنْ شَغَلَهُ عَيْبُهُ عَنْ عَيْبِ النَّاسِ

"Ne mutlu kendi éksikleriyle yüzleşmekten, başkalarının hatalarını aramaya fırsat bulamayanlara." (Beyhaki, Şuabu'l-iman, 13/142)

Muhterem Müslümanlar! Hutbemiz “İnsanın Kendi Kusurlarını Görmesi ” hakkındadır.

İnsanoğlu olarak, hatalarımızla ve kusurlarımızla dolu bir dünyada yaşıyoruz. Dolayısıyla nefsimizin ve şeytanın tuzaklarına düşmek, hatalar yapmak mümkündür. Ancak, asıl önemli olan, bu kusurları fark etmek ve onları düzeltmek için çaba göstermektir. Zira kendi kusurlarımızı bilmediğimiz sürece o kusurlardan kurtulmamız mümkün değildir. **Allah'ın, bir insana en büyük lütfu, ona kendi ayıplarını ve kusurlarını göstermesidir.**

Kusurları hissetmek, o éksikleri gidermenin ilk adımıdır. Bu açıdan éksiklerimizi gösterecek yol ve yöntemlere ihtiyacımız var.

Evvela, dini kaynaklarımıza müracaat etmeliyiz. Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Sahiha, bize doğru yolu gösteren en temel kaynaklardır. Bu kaynaklara başvurarak, dinimizin emir ve yasaklarını öğrenmeli, helal ve haramı ayırt etmeliyiz. Bunun için ilmi halleri ve ahlak kitaplarını okumalıyız.

Bu eserleri okuyarak, dinde açıkça belirtilen haram ve helalleri, kötü ve iyi fiilleri, insanı felakete götüren afetleri öğrenebiliriz.

Kusurlarımızı bilmenin bir diğer yolu; **tefekür, murakabe ve muhasebe ile kendimizi sorgulamadır.** Kendisi ile yüzleşmeyen, kendisini sorgulamayan; meydana gelen kusurları, işin başlangıcında veya realize edilme sürecinde kendi yaptığı hatalara bağlamayan bir insan sürekli dışta kusurlu arar durur ancak bir türlü ne suçluyu bulabilir ne de o kusurlardan kurtulabilir. Fakat dönüp kendisine bakan, “Ben nasıl bir hata ettim ki, her şey yolunda giderken böyle bir problemle karşılaştık?” deyip kendini sorgulayan insan ise, Allah’ın izni ve inayetiyle, önündeki engelleri aşar ve yaptığı işlerde muvaffak olur. Hesaba çekilmeden önce kendimizi hesaba çekmeliyiz. Yaptığımız iyi işlerin içinde bile bir takım kirli düşüncelerin olabileceği endişesiyle sürekli Cenab-ı Hakk'a yönelmeliyiz.

Bir diğer yöntem, bize hatalarımızı söyleyecek, bizi uyaracak ve tekrar doğru yola yönlendirecek vefalı arkadaşlar edinmektir.

Efendimiz’in (sallallahu aleyhi ve sellem) -ihtiyacı olmasa da- Cebrail aleyhisselam onun arkadaşı olduğu gibi, güzide sahabilerinden her birinin de onların hata ve kusurlarını hatırlatacak birer arkadaşı vardı. Resul-i Ekrem (aleyhi’s-salâtü ve’s-selâm), ashabını birbiriyle kardeş yapmıştı. Kardeş kardeşe yardımcıydı, arka çıkıyordu.

Aynı zamanda onlar kardeşlerine ahiret hesabına da arka çıkıyor, onlara iyilikleri gösteriyor, ayıplarını ve kusurlarını hatırlatıyorlardı.

Seyyidina Hazreti Ömer, Selman-ı Farisi ile bir araya geldiği zaman, kendisinin bir kusuru olup olmadığını sorardı. Yine Hazreti Ömer, Hazreti Huzeyfe'yi yakalıyor ve ona: “Resûl-i Ekrem, sana münafıkları isim isim bildirdi. Allah aşkına söyle, ben onların içinde var mıyım?” diyordu.

Önemli bir hususta; işlenen günahın unutulmaması, hep hüznün ve ızdırapla hatırlanması, yeni hatalara girilmesine engel olur. Eğer bir insan günah çukurlarından birine düşmüşse hiç vakit kaybetmeden tevbeyle kendini yenilemeli ve işlediği günahın hacaletini bir ömür boyu vicdanında duyup hissederek onunla iki büklüm olmalı ve sürekli nefsinı sorgulamalıdır. Böyle bir mülâhaza, böyle bir yaklaşım irtikâp edilen o hatayı silip süpüreceği gibi, o hatanın yerine insana bir sevap dahi kazandırabilir. Biz bu durumu ızdırap sevabı, yeni bir teveccüh sevabı, eski bir günaha yeni bir tevbe sevabı şeklinde ifade edebiliriz.

Kıymetli Müminler!

Asırlar boyunca pek çok âlim, insanın kendi kusurlarını bilmesi istikametinde alternatif yol ve yöntemler aramış ve geliştirmişlerdir. Çünkü kusurlarını göremeyen insan, insanlığı ile beraber her şeyini kaybetmekle karşı karşıyadır; zira insanın bozulması hiçbir bozulmaya benzemez. Onun bozulması sadece kendisini değil, ailesini, tüm insanlığı ve

çevresini de felakete sürükler. Bu yüzden, insanın kendi kusurlarıyla yüzleşmesi hem dünyada hem ahirette huzura ve kurtuluşa giden yolda atacağı en önemli adımdır.

Başkalarının ayıplarıyla meşgul olan, hayat boyu hep ayıp yapar durur. Başkalarını suçlamaya kendini salmış bir insan da ömür boyu kendi kusurlarını görmez, hep başkalarına çamur atar-durur. Aleyhissalâtü vesselâm Efendimiz, “O bozuk, bu bozuk, şu da bozuk” diyene “Bozuk olan asıl kendisidir.” mânâsına şöyle buyurmuştur: **“İnsanlar helâk oldu, diyen asıl kendisi helâk olmuştur.”** Bu hiç farkına varmadan, başkalarını kınayıp ayıplamaya girer; netice itibariyle de er-geç gelir, kendi başına dolanır. Allah Rasûlü (aleyhissalâtü vesselam) Efendimiz şöyle buyuruyor: **“مَنْ عَيَّرَ أَخَاهُ بِذَنْبٍ لَمْ يَمُتْ حَتَّى يَعْمَلَهُ”** “Bir insan, mü’min kardeşini bir ayıp ile suçluyorsa, O iş başına gelmeden ölmez!” Ya, geniş dairede, ya da, dar dairede kendisine, evlâd ü ıyâline, eşine, yoldaşına, mutlaka onu inletecek bir şey, isabet eder Allah, ona maruz bırakır.

İnsanların günahlarını ortaya dökme yerine, tevbe ve istiğfarla Allaha yönlendirmeliyiz. Seyyidina Hazreti Musa ile ilgili şöyle bir hâdisе nakledilir: O, ashabını da yanına alarak birkaç defa yağmur duasına çıkmasına rağmen yağmur yağmaz. Bunun üzerine ulü’l-azm bir peygamber olan Hazreti Musa ellerini kaldırıp, “Ya Rabbi, Sen emrettin ben de yağmur duasına çıktım. Fakat yağmur yağmıyor.” der. Allah, cemaat içinde günahkâr insanların bulunduğunu ve bunlar sebebiyle

yağmur göndermediğini ifade buyurur. Hazreti Musa, bunların kim olduğunu sorsa da Allah, “Ben kulumun günahını söylemem. Hepiniz tevbe edin, böylece onlarda sizin aranızda tevbe etmiş olur ve ben duanızı kabul ederim.” buyurur. Böyle durumlarda yapılması gereken toplu olarak tevbe ve istiğfarda bulunmaktır. İşte bu, ilâhî ahlâktır. Bize düşen vazife de bu ahlâka sahip olmaya çalışmaktır. *Kırık Testi*
16. Dert Musikisi, Doğruluğun ve Ahlâkın Temsilcisi Olma

Başkalarını değil, kendimizi sorgulamak esastır. Gönül insanı, her zaman kendiyle yaka paça ve kendi ayıplarıyla meşgul bulunduğundan kimsenin eksiğiyle gediğiyle uğraşamaz/uğraşmaz. Başkalarıyla uğraşmak bir yana, her fırsatta iyi bir insan olma örneği sergileyerek, onları daha yüksek ufuklara yönlendirir ve herkese bir hüsnümisal olur: İnsanların ayıplarına kusurlarına göz yumar.. onların olumsuz tavırlarına tebessümle karşılık verir, kötülüklerini iyilikle savar ve elli defa rencide edilse de bir kerecik olsun kimseyi kırmayı düşünmez.

Rabbim, bizleri kusurlarını gören, onları düzeltmek için çaba gösteren ve rızasına uygun bir hayat yaşayan kullarından eylesin.